

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobce: **T. P.**, zast. Mgr. Radkou Dohnalovou, advokátkou, se sídlem Převrátilská 330, Tábor, proti žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 16, Praha 2, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. 4. 2007, č. j. 8 Ca 175/2006 - 27,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. 4. 2007, č. j. 8 Ca 175/2006 - 27, **se zrušuje** a věc **se mu vrací** k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále též „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností napadá shora označené usnesení Městského soudu v Praze (dále též „městského soudu“ či „soudu“), kterým byla odmítnuta jeho žaloba proti nečinnosti, již se dožadoval, aby Městský soud v Praze uložil žalovanému rozhodnout do tří dnů od právní moci rozsudku o odvolání žalobce ze dne 17. 3. 2006, směřujícímu proti rozhodnutí předsedy Okresního soudu v Ostravě ze dne 17. 3. 2006, sp. zn. Spr. 205/2006, jímž byla odmítnuta žádost žalobce o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 106/1999 Sb.“). V odůvodnění napadeného usnesení soud uvedl, že žalobce označil v žalobě za žalovaného Ministerstvo spravedlnosti, ač o podaném odvolání měl rozhodovat v souladu s § 126 odst. 1 písm. l) zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 6/2002 Sb.“), předseda Krajského soudu v Ostravě. V tomto spatřoval soud neodstranitelný nedostatek podmínky řízení, který je důvodem pro odmítnutí žaloby podle § 46 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

Proti označenému usnesení městského soudu podal stěžovatel kasační stížnost, ve které namítal jeho nezákonnost ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Tuto nezákonnost spatřoval v tom, že § 126 odst. 1 písm. l) zákona č. 6/2002 Sb., nestanoví,

kdo rozhoduje o odvoláních proti rozhodnutí předsedy soudu, nýbrž pouze to, kdo zajišťuje poskytování informací krajskými soudy. Kdo je odvolacím orgánem podle stěžovatele určuje instrukce ministra spravedlnosti, ze dne 21. 12. 1999, č. j. M-1827/99, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, která v § 7 odst. 1 stanoví, že o odvolání proti rozhodnutím povinného subjektu podle § 6 odst. 4 rozhoduje ministerstvo spravedlnosti, tedy žalovaný. Dovojuje, že v označení žalovaného nepochybil a rozhodnutí o odmítnutí žaloby je tudíž nezákonné. Doplnil, že postup městského soudu by byl nezákonný i v případě, pokud by označil za žalovaného jiný správní orgán, a to z důvodu, že po něm nelze požadovat, aby znal všechny interní předpisy, které upravují příslušnost, když navíc stanovení příslušnosti může záviset na okolnostech, které nemohou být žalobci známy. Pro podporu svého závěru odkázal na delegaci dle § 109 odst. 3 písm. a) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). Uzavřel, že nesprávné označení žalovaného nemůže být neodstranitelným nedostatkem podmínky řízení, nýbrž odstranitelnou vadou řízení, k jejímuž odstranění jej měl soud vyzvat.

Navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení Městského soudu v Praze zrušil a věc tomuto soudu vrátil k novému projednání a rozhodnutí.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil následující podstatné skutečnosti.

Dne 9. 3. 2006 v 6.46 hod. doručil žalobce elektronické podatelně Okresního soudu v Ostravě žádost o informace podle zákona č. 106/1999 Sb. V žádosti s odkazem na zákon č. 61/2006 Sb. požadoval zaslání pravomocného rozsudku Okresního soudu v Ostravě ze dne 21. 10. 2002, sp. zn. 11 T 210/2002.

Rozhodnutím předsedy Okresního soudu v Ostravě ze dne 17. 3. 2003, sp. zn. Spr 205/2006, byla označená žádost dle ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 106/1999 odmítnuta. V odůvodnění předseda Okresního soudu v Ostravě s odkazem na ustanovení § 3 odst. 3 a § 11 odst. 4 písm. b) zákona č. 106/1999 Sb. uvedl, že podání informace o obsahu nebo části obsahu záznamu nelze zaměňovat za poskytnutí stejnopisu nebo kopie rozsudku či jiné části spisu. Ustanovení § 130 zákona č. 141/1961 Sb., vymezuje osoby oprávněné pro doručení rozsudku, a uvádí, že rozsudek se v opise doručí obžalovanému, státnímu zástupci, zúčastněné osobě a poškozenému, který uplatnil nárok na náhradu škody, případně obhájci obžalovaného nebo zákonnému zástupci obžalovaného, zúčastněné osoby a poškozeného. Tento okruh osob nelze libovolně rozšiřovat. V poučení předseda soudu rovněž uvedl, že proti tomuto rozhodnutí lze podat do 15 dnů od jeho doručení odvolání u Okresního soudu v Ostravě. Předseda soudu do poučení výslovně doplnil, že o odvolání by v souladu s § 16 zákona č. 106/1999 Sb. rozhodoval Krajský soud v Ostravě.

Ze spisu dále vyplývá, že proti tomuto rozhodnutí podal žalobce dne 17. 3. 2006 v 13.04 hod. cestou elektronické podatelny Okresního soudu v Ostravě odvolání.

Stejně tak ze spisu vyplývá, že dne 20. 6. 2006 v 21.36 hod. doručil žalobce do elektronické podatelny Městského soudu v Praze žalobu na ochranu proti nečinnosti, ve které jako žalovaného označil Ministerstvo spravedlnosti. V žalobě mj. uváděl, že z důvodu, že o odvolání proti rozhodnutí předsedy Okresního soudu v Ostravě ze dne 17. 3. 2003, sp. zn. Spr 205/2006, nebylo rozhodnuto, podal dne 7. 5. 2006 u žalovaného stížnost dle § 80 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb. na průtahy, na niž však žalovaný rovněž nijak nereagoval. Protože dle svých tvrzení vyčerpal všechny prostředky obrany proti nečinnosti, obrací se na soud

s žalobou proti nečinnosti a požaduje, aby Městský soud v Praze uložil žalovanému rozhodnout do tří dnů od právní moci rozsudku o odvolání žalobce ze dne 17. 3. 2006, směřujícímu proti rozhodnutí předsedy Okresního soudu v Ostravě ze dne 17. 3. 2006, sp. zn. Spr. 205/2006.

Nejvyšší správní soud ze spisu dále zjistil, že podáním žalovaného ze dne 10. 7. 2007, které bylo Městskému soudu v Praze doručeno dne 12. 7. 2007, bylo Městskému soudu v Praze oznámeno, že dne 10. 7. 2007, bylo žalobci zasláno rozhodnutí o jeho odvolání ze dne 17. 3. 2006, sp. zn. Spr. 205/2006.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná a stěžovatel je zastoupen advokátkou.

Po přezkoumání napadeného usnesení Městského soudu v Praze v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných stížnostních důvodů (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.) Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Předně je třeba posoudit, zda byl v souladu se zákonem postup městského soudu, který žalobu odmítl s odůvodněním, že žalobce označil v žalobě za žalovaného Ministerstvo spravedlnosti, ač o podaném odvolání měl rozhodovat v souladu s § 126 odst. 1 písm. l) zákona č. 6/2002 Sb. předseda Krajského soudu v Ostravě, v čemž městský soud spatřoval neodstranitelný nedostatek podmínky řízení, který je důvodem pro odmítnutí žaloby podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Z ustanovení § 16 odst. 2 zákona č. 106/1999 Sb. plyne, že o odvolání proti rozhodnutí povinného subjektu rozhoduje povinný subjekt nejbližší vyššího stupně nadřízený povinnému subjektu, který rozhodnutí vydal nebo měl vydat.

Povinným subjektem pro vydání rozhodnutí v prvním stupni byl v souladu s § 2 zákona č. 106/1999 Sb. a § 127 odst. 1 písm. g) zákona č. 6/2002 Sb. předseda okresního soudu, v souzeném případě předseda Okresního soudu v Ostravě.

Zákon č. 6/2002 Sb. výslovně neupravuje, kdo je z hlediska funkční příslušnosti kompetentním orgánem pro rozhodnutí o odvolání proti rozhodnutí o neposkytnutí informace. Podle ustanovení § 126 odst. 1 písm. h) zákona o soudech a soudcích je v pravomoci předsedy krajského soudu vykonávat státní správu krajského soudu a okresních soudů v jeho obvodu tím, že je povinen řídit a kontrolovat výkon státní správy okresních soudů prováděných jejich předsedy. Dle ustanovení § 119 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb. je ústředním orgánem státní správy soudnictví Ministerstvo spravedlnosti, které také v souladu s ustanovením § 123 odst. 1 písm. e) téhož zákona řídí a kontroluje výkon státní správy prováděný předsedy soudů ve věcech majetku státu a státního rozpočtu a stanoví působnost k výkonu státní správy soudů prováděnému předsedy soudů v ostatních věcech. Zákon č. 106/1999 Sb. vymezuje v ustanovení § 16 odst. 2 věty první s účinností do dne 22. 3. 2006 odvolací orgán proti rozhodnutí povinného subjektu o neposkytnutí informace tak, že o odvolání rozhoduje povinný subjekt nejbližší vyššího stupně nadřízený povinnému subjektu, který rozhodnutí vydal nebo měl vydat.

Z citovaných ustanovení zákona o soudech a soudcích vyplývá, že předseda krajského soudu se podílí na výkonu státní správy okresních soudů v jeho obvodu mj. i tak, že řídí a kontroluje výkon státní správy okresních soudů prováděný jejich předsedy. Z toho nicméně podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu nelze dovést, že předseda krajského soudu je „nejbližší vyššího stupně nadřízeným povinnému subjektu“, jak definuje odvolací orgán

citované ustanovení § 16 odst. 2 zákona o svobodném přístupu k informacím. Je sice pravdou, že v určitých zákonem stanovených případech plní předseda krajského soudu funkci nadřízeného orgánu státní správy po stránce funkční příslušnosti k instančnímu přezkumu rozhodnutí předsedy okresního soudu. Tak je tomu kupř. v postupu předsedy krajského soudu v případě posouzení žádosti stěžovatele o přešetření způsobu vyřízení stížnosti (na nevhodné chování soudních osob či narušování důstojnosti v řízení) vyřizované předsedou okresního soudu (§ 174 odst. 1 písm. b) zákona o soudech a soudcích). Obecně však nelze z těchto ustanovení zákona dovodit, že by předseda krajského soudu představoval v obecné rovině instančně nadřízený orgán předsedy okresního soudu při výkonu státní správy. Takový výklad by představoval porušení ústavně zakotvených mezí výkonu státní moci dle čl. 2 odst. 3 Ústavy ČR, neboť státní orgán nemůže rozhodovat, pokud mu tuto kompetenci zákon výslovně nesvěřuje.

Nejvyšší správní soud je toho názoru, že v posuzované věci je třeba vyjít z výkladu zákona č. 106/1999 Sb., který podalo Ministerstvo spravedlnosti ve své instrukci ze dne 21. 12. 1999, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 106/1999 Sb. V ustanovení § 7 odst. 1 této instrukce je stanoveno, že o odvolání proti rozhodnutí povinného subjektu podle § 6 odst. 4 (tj. rozhodnutí, jímž se žádosti o poskytnutí informace, byť i jen zčásti, nevyhovuje) rozhoduje Ministerstvo spravedlnosti: bylo-li však toto rozhodnutí vydáno vedoucím státním zástupcem, rozhoduje o odvolání proti němu vedoucí státní zástupce vyššího státního zastupitelství. Tento interní předpis je jednoznačným výkladovým vodítkem pro závěr, že o odvolání proti rozhodnutí předsedy okresního soudu o neposkytnutí informace rozhoduje ministerstvo, nikoliv předseda krajského soudu, jak v odůvodnění napadeného usnesení mylně dovozoval městský soud. Nejvyšší správní soud si je vědom toho, že interní normativní instrukce zavazuje pouze podřízené orgány státní správy soudů, a nikoliv soudce při výkonu rozhodovací činnosti. To ovšem neznamená, že by soud při právním posouzení věci neměl přihlídnout k interním pravidlům obsaženým v instrukci ministerstva v případě, že tato pravidla řeší jednoznačně výkladový problém při aplikaci zákonného práva, jak tomu bylo i v tomto případě. Jestliže interní normativní pravidlo stanovené ministerstvem jako výkladová pomůcka k nalezení správného smyslu aplikace § 16 odst. 2 zákona o svobodném přístupu k informacím v kontextu zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, není v rozporu s těmito zákonnými předpisy, pak Nejvyšší správní soud nevidí důvod, proč by se takového výkladu neměl přidržet i soud při výkonu moci soudní.

Argumentace Městského soudu v Praze, že odvolacím orgánem je předseda Krajského soudu v Ostravě, je tak lichá. Nelze v této souvislosti nezmínit, že odkaz městského soudu na ustanovení § 126 odst. 1 písm. l) zákona č. 6/2002 Sb. na souzenou věc nedopadá. Označené ustanovení řeší toliko poskytování informací ze strany předsedy krajského soudu, nikoliv jeho činnost jako odvolacího orgánu při poskytování informací. Zákon tak nestanoví, že předseda krajského soudu je oprávněn rozhodovat o odvolání proti rozhodnutí povinného subjektu, tedy předsedy okresního soudu. Jinými slovy, pokud by předseda krajského soudu rozhodoval o odvolání proti rozhodnutí v otázkách poskytování informací ze strany předsedy okresního soudu, jednalo by se o porušení zákona a také zjevně protiústavní postup soudu. Je totiž třeba mít na paměti, že předseda krajského soudu je v tomto ohledu součástí soustavy orgánů vykonávajících státní moc a v plném rozsahu se na jeho činnost vztahuje imperativ zakotvený v čl. 2 odst. 3 Ústavy ČR a v čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, podle něhož státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon. Nejvyšší správní soud se podivuje i nad tím, že městský soud při rozhodování posuzované věci nevycházel ze své recentní judikatury, která v obdobném případě již dovodila v otázce příslušnosti odvolacího orgánu proti rozhodnutí předsedy okresního soudu o neposkytnutí informací stejný výkladový závěr, jako Nejvyšší správní soud

v této věci (viz blíže rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 22. 3. 2007, č. j. 10 Ca 191/2006 - 22).

Lze tak uzavřít, že žalobce žalovaného v žalobě označil správně. Za této situace Městský soud v Praze nepostupoval v souladu se zákonem, pokud žalobu pro neodstranitelný nedostatek podmínky řízení odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Nejvyšší správní soud tudíž zcela přisvědčil námitkám stěžovatele, ve kterých tvrdil, že v označení žalovaného nepochybil a rozhodnutí o odmítnutí žaloby bylo z tohoto důvodu nezákonné.

Městský soud se při posouzení věci dopustil chybné aplikace práva a dovodil nesprávný právní závěr ze správně zjištěného skutkového stavu. V daném případě se nemohlo jednat o neodstranitelný nedostatek podmínek řízení, neboť stěžovatel označil v žalobě proti nečinnosti žalovaného správně a v souladu s platným právem. Městský soud proto rozhodl ve věci nesprávně, když žalobu odmítl, ačkoliv byly zjevně dány podmínky pro její meritorní posouzení a vydání rozhodnutí ve věci.

Nejvyšší správní soud se dále nad rámec potřebného odůvodnění zabýval tím, jak by měl městský soud postupovat, pokud by zákonně došel k závěru, že žalobce v žalobě nesprávně označil žalovaného. Podle Nejvyššího správního soudu není na místě postup podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., ale postup podle § 81 odst. 3 s. ř. s. Povinnost vyzývat žalobce ke změně označení žalovaného v případě žalob proti nečinnosti správního orgánu ze zákona, na rozdíl od žaloby proti rozhodnutí správního orgánu, totiž nevyplývá. V případě žaloby proti rozhodnutí správního orgánu je žalovaným podle § 69 s. ř. s. správní orgán, který rozhodl v posledním stupni, nebo správní orgán, na který jeho působnost přešla. Z konstantní judikatury k tomuto ustanovení vyplývá, viz např. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2004, č. j. 5 Afs 16/2003 - 56, že v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s. není osoba žalovaného určena tvrzením žalobce, ale zákonem. Je tedy věcí soudu, aby v řízení jako s žalovaným jednal s tím, kdo skutečně žalovaným má být, a ne s tím, koho chybně označil v žalobě žalobce.

Taková povinnost však z ustanovení upravující žalobu proti nečinnosti nevyplývá. Podle § 79 odst. 2 s. ř. s. je žalovaným správní orgán, který podle žalobního tvrzení má povinnost vydat rozhodnutí nebo osvědčení. V případě žaloby proti nečinnosti tak na rozdíl od žaloby proti rozhodnutí správního orgánu, kdo je žalovaným neurčuje zákon, ale žalobce svým tvrzením, které soud ze zákona nemůže opravit. Ostatně by to nebylo ani účelné, a to z důvodu, že žalobce musí vědět, kdo je vůči němu nečinný. Zásah tohoto typu by byl ze strany soudu nepřipustným zasahováním do dispoziční zásady, již je řízení o žalobě proti nečinnosti ovládáno. V případě, že by žalobce označil nesprávného žalovaného, je na místě postup podle § 81 odst. 3 s. ř. s., tedy prohlášení nedůvodnosti žaloby, protože žalobcem nesprávně označený žalovaný, který nemohl vydat rozhodnutí, nemohl být ani nečinným. V tomto bodě tedy Nejvyšší správní soud argumentaci stěžovatele nepřisvědčil.

S ohledem na skutečnost, že žalobce označil žalovaného správně, avšak městský soud jeho žalobu odmítl pro neodstranitelný nedostatek podmínky řízení spočívající právě v údajném nesprávném označení žalovaného, Nejvyšší správní soud usnesení městského soudu dle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V něm je městský soud vázán shora vysloveným právním názorem Nejvyššího správního soudu, tedy názorem, že žaloba netrpěla neodstranitelným nedostatkem podmínky řízení, který by měl být důvodem pro odmítnutí žaloby podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Městskému soudu je současně třeba připomenout, že ze spisu vyplývá, že v souzené věci bylo o odvolání proti rozhodnutí předsedy Okresního soudu v Ostravě v mezidobí rozhodnuto, a žaloba proti nečinnosti, tak nemůže být s ohledem na ustanovení § 81 odst. 1 a 3 s. ř. s. v současnosti důvodná, neboť se o nečinnost v tomto případě již nejedná. Tím ovšem Nejvyšší správní soud nechce říct, že postup žalovaného je v tomto ohledu zcela v souladu se zákonem, neb žalovaný rozhodl po lhůtě, ve které by měl správně ve věci rozhodnout.

Městský soud v Praze v novém rozhodnutí rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. ledna 2008

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu